

ikke Noget imod Børnenes Utergang, og der er altsaa ogsaa her en vis Overensstemmelse mellem den høitærede Minister og Andragerne. Naar han faar betænkt sig længere, kunde det gjerne være, at han vilde finde hele Andragendets Indhold rimeligt og slet ikke anse det for Noget, der var nogen Fare i for Folketirken. Paa lignende Maade udvalte han, at han lagde ikke stor Vægt paa Præstestiftet; men det er jo ogsaa Noget, der i alt Fald for en Del kommer ind i den Lankegang, der har fundet sit Udryk i Adressen, at man vil have Præstestiftet hævet, og saa hører man den høitærede Minister, der har givet en Tilrettevisning herfor, yttre, at han ikke lægger Vægt paa Præstestiftet, og det er vistnok med god Grund, fordi Historien vil have viist, at intet Løfte, ikke engang den skarpeste Ed, kan gjøre dem til Rettroende, som ikke ere det isorveien. Historien har viist, at en stor Del af de ebsafte Præster — hvad Præsterne nuomstunder ikke ere — have været mellem de allerivrigste og kraftigste til baade mundtlig og skriftlig at modarbejde Kristendommen, det, som Kirken anser for at være Kristendom. Ret betegnende er det for den høitærede Minister, at han talte om, at det laa Kirkestyrelsen paa Sinde, at Aegteskabet blev afsluttet i en høitidelig Form, og derved skulde vel menes, at det blev afsluttet saaledes som nu, altsaa ved Kirkelig Vielse. Svori det Høitidelige skulde ligge for de Medlemmer af Folketirken, som bevislig ikke have den Tro, der er Folketirkens, kan ikke indses, og at man vil nøde til en Handling, hvorved der aabenlyst lægges en Løgn for Dagen, kan heller ikke begrundes, thi Løgn lynes dog ikke at kunne være høitidelig. Endelig fremkom den høitærede Kirkeminister med nogle Ytringer om det Ønske, der er fremsat i Andragendet, om Ret for Menighederne til at vælge deres Præster, Yttringer, der blandt Andet gik ud paa, at det var en af de Ting, som gjorde, at Andragerne forjente en Tilrettevisning. Derved har den høitærede Minister stadfæstet, hvad der isorveien var klart, at han ikke staar i Forstaelse med, hvad der rører sig i Folket, og at hans Stilling som Kirkeminister vil være en Hindring for et bestemt og Dag mere næret Ønske om, at Menighederne maatte faae Afgang til at deltage i Valget af deres Præster.

SVAR: Jeg skal ikke forlange denne Forhandling meget, men blot udtales mig om et Par Punkter, som ere fremkomne under Forhandlingerne, og som jeg finder Anledning til at sige et Par Ord om. Det er meget stærkt blevet fremhævet under Forhandlingerne, at Embedsmand have den samme Ret som andre Statsborgere til de forskellige grundlovmæssige Rettigheder, Forsamlingsfrihed, Foreningsfrihed, Pressefrihed,

Adressefrihed og Yttringsfrihed overhovedet, og i denne Sætning er der en aldeles utvivlsom grundlovmæssig Sandhed. Var det ikke Sandhed, var det ikke almindelig Regel efter Grundloven, kunde der heller ikke være Tale om, at en Embedsmand var Rigsdagsmand, og jeg vilde ikke kunne staa her paa denne Plads. Men det kan jo alligevel ikke benægtes, hverken efter den bestaaende Ret hos os eller nogenfomhelst Ret i Verden, at den Borgerret, som Embedsmand have, maa have en Grændse, som ikke gjælder for nogenfomhelst anden Statsborger, i Embedspligten; det er en saa sletklar Ting, at ingen Lovgivning vil kunne negte det. Det har ogsaa Rigsdagen lige siden Forsamlingens første Begyndelse holdt paa, og ingen Regering vil nogenfinde Andet end maatte holde paa det. Embedspligten begrænser Statsborgerretten; hvorledes Grændsen skal drages, kan være overmaade vanskeligt at sige i det enkelte Tilfælde; men at der kan være uendelig mange Benyttelser af Adressefriheden, Forsamlingsfriheden og Foreningsfriheden fra Embedsmændenes Side, som ere utillabelige og utilbørlige, og som Regeringen med Føie kan tilrettevise for, vil Ingen kunne negte. Man kan jo tænke sig Exempler, som ville gjøre det indlysende for Enhver. Hvorledes nu Grændsen i det enkelte Tilfælde skal drages, maa man mene, at den Minister, under hvem en Embedsmand er stillet, maa have sin Besjæftelse til at dømme om, og deri ligger for mig det utvivlsomme Begn paa, Bevis for, at den høitærede Kirkeminister i dette Tilfælde har handlet med fuldständig konstitutionel Besjæftelse, idet det jo er givet, at Folketirkens Præster ere Embedsmand. Hvis den foreslaaede Dagsorden gik ud paa det Spørgsmaal, om Ministeren her havde været indenfor sin konstitutionelle Besjæftelse eller ikke, da var dette et Spørgsmaal, som Folkethinget havde god Grund til at udtales sig om, og da vilde jeg utvivlsomt svare: Ja, Ministeren har været indenfor sin konstitutionelle Besjæftelse til at gjøre det; ingen Embedsmand kan afsjætte en Tilrettevisning paa Grund af Spørgsmaalet, om han har overstredet Grændsen mellem sin Statsborgerret og Embedspligt. Altsaa, den Side af Sagen er utvivlsom for mig. Fra den Side kan man finde, at der er Noget at misbillige eller ikke at billige ved den Tilrettevisning, hvorom der her er Spørgsmaal. Men her er der ikke Tale om Ministerens Berettigelse, men om, hvorvidt Ministeren har benyttet denne paa en rigtig, passende og heldig Maade. Spørgsmaalet er, om Ministeren handler rigtig, passende og heldig indenfor den konstitutionelle Berettigelse i dette rent administrative Anliggende. Der mener jeg, at man bør være, og der tror jeg at have bestemt Grund om, at Folkethinget, at Rigsdagen altid har været ganske